

Αθήνα, 15.07.2025

Ερώτηση

Προς τους Υπουργούς:

1. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Αναθεώρηση του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027: υπονόμευση της ενεργειακής μετάβασης και αγνόηση των αναγκών των τοπικών κοινωνιών

Η ενδιάμεση επανεξέταση και η αναθεώρηση του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021–2027 ήταν μια καλή ευκαιρία για να συζητηθεί η μέχρι σήμερα πορεία της δίκαιης μετάβασης στην Ελλάδα, τι έχει πάει καλά, τι μπορεί να διορθωθεί και πως. Πως θα μπορούσε να γίνει συμμετοχικότερο στο σύστημα διακυβέρνησης, πως θα ανακατευθύνονταν οι πόροι με βάση τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των τοπικών κοινωνιών. Κι αυτό να γινόταν με ανοιχτές και συμμετοχικές διαδικασίες. Αλλά η ευκαιρία αυτή δεν αξιοποιήθηκε ούτε από το αρμόδιο Υπουργείο ούτε κ από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης των λιγνιτικών περιοχών.

Σύμφωνα λοιπόν με την ενδιάμεση επανεξέταση του ΠΔΑΜ 2021–2027 και την πρόταση πρώτης αναθεώρησής του, η Κυβέρνηση επέλεξε μια κατεύθυνση σημαντικής αποδυνάμωσης της ενεργειακής διάστασης του Προγράμματος. Ειδικότερα, περικόπτονται πόροι ύψους 120 εκατομμυρίων ευρώ από την Προτεραιότητα 2 «Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα», οι οποίοι μεταφέρονται εν μέρει προς τη νέα Προτεραιότητα STEP και εν μέρει προς την Προτεραιότητα 1 (επιχειρηματικότητα). Παρά τις όποιες επικοινωνιακές διακηρύξεις περί πράσινης ανάπτυξης, η αναθεώρηση κινείται σε αντίθετη κατεύθυνση.

Το Green Tank επισημαίνει την προβληματική αναπροσαρμογή των πόρων και προτείνει δράσεις που θα ενισχύσουν τους στόχους της ενεργειακής μετάβασης και την κάλυψη των αναγκών των τοπικών κοινωνιών. Η απορρόφηση των πόρων της Προτεραιότητας 2 συναντά πράγματι εμπόδια, τα οποία ωστόσο είναι αντιμετωπίσιμα, και σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογούν μια τέτοια αποψίλωση.

Μεταξύ άλλων, επισημαίνει τα εξής:

- την ανάγκη ενίσχυσης των ενεργειακών κοινοτήτων, με συμπερίληψή τους στους δικαιούχους των προσκλήσεων που θα εκδοθούν τόσο για την Προτεραιότητα 2 όσο και για τις Προτεραιότητες 1 και STEP.
- την ανάγκη χρηματοδότησης έργων αυτοπαραγωγής έως 100 KW, ιδίως από πολίτες και αγρότες, με αξιοποίηση των νέων ευρωπαϊκών κανόνων (ΕΕ/2023/2413) που διευκολύνουν τη σύνδεση στο δίκτυο για αυτή την κατηγορία των έργων.
- την ιδιαίτερη σημασία της εγκατάστασης αντλιών θερμότητας, ιδίως στη Δυτική Μακεδονία, τη φτωχότερη ενεργειακά περιφέρεια της χώρας
- την παράλογη σχεδόν εκμηδένιση του αρχικού στόχου για αποθήκευση ενέργειας (από 150 MW σε μόλις 2,5 MW), τη στιγμή που οι συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ζητούν ακριβώς το αντίθετο.

- τον αποκλεισμό δράσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, που θεωρούνται κρίσιμες τόσο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας όσο και για τη δημιουργία τοπικής απασχόλησης.
- την ανάγκη διακριτών ή ενισχυμένων δράσεων για γυναίκες επιστήμονες και νέους στις περιοχές μετάβασης, σε συμμόρφωση με τις κατευθύνσεις της ΕΕ για κοινωνική συνοχή.

Επειδή η ορθή αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την κάλυψη των αναγκών των τοπικών κοινωνιών και για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργεί η απολιγνιτοποίηση είναι κρίσιμη για τις λιγνιτικές περιοχές της χώρας,

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Ποιο είναι το σκεπτικό της περικοπής 120 εκατ. ευρώ από την Προτεραιότητα 2 του ΠΔΑΜ, και πώς εναρμονίζεται με τους στόχους της δίκαιης και πράσινης μετάβασης, ιδίως αν συνυπολογίσει κανείς τα μεγέθη της ενεργειακής φτώχειας στις λιγνιτικές περιοχές
2. Προτίθεται η Κυβέρνηση να αυξήσει τους πόρους για έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, νοικοκυριά, αγρότες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις;
3. Για ποιο λόγο αποκλείονται ή υποχρηματοδοτούνται δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών και εγκατάστασης αντλιών θερμότητας, παρά τις αντίστοιχες συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών και εν όψει εφαρμογής των προβλέψεων του ΣΕΔΕ 2;
4. Ποια είναι η θέση των Υπουργείων σχετικά με τη σχεδόν ολική κατάργηση του στόχου αποθηκευτικής ισχύος, και ποια μέτρα θα ληφθούν για την ενίσχυση των έργων αποθήκευσης ενέργειας στις περιοχές μετάβασης;
5. Πώς σκοπεύουν τα Υπουργεία να συμβάλουν στην ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών επιστημόνων στις λιγνιτικές περιοχές καθώς και στη μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων τόσο στα προγράμματα όσο και στον μηχανισμό διακυβέρνησης της μετάβασης;;
6. Με ποιο τρόπο σκοπεύει το αρμόδιο Υπουργείο και η Κυβέρνηση να εξασφαλίσει πόρους για τις λιγνιτικές περιοχές της χώρας στη νέα προγραμματική περίοδο μετά το 2027;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Χαρίτης Αλέξης

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Ζεϊμπέκ Χουσεΐν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Τζούφη Μερόπη

Τζανακόπουλος Δημήτρης

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ